

N:o 263.

Af Herr A. von Proschwitz: Om förändrade bestämmelser i afseende å fattigvården i riket.

Den i vårt land sig alltjemnt ökande fattigvårdstungan, hvilken redan på mer än ett ställe uppgår till ett belopp, som 10- ja 15-faldigt öfverstiger samma orts bevilning efter 2:dra artikeln i nu gällande Bevillnings-förordning, inger och måste ingifva fosterlandsvännen de allvarligaste bekymmer samt mana honom att, så vidt i hans förmåga står, söka bot för ett ondt, som icke inskränker sig till en blott ekonomisk börda, utan genom det förderliga betlandet samt den fattigas öfverlemmande åt sig sjelf, sedan han erhållit ett visst understöd, sträcker sina skadliga verkningar djupt in i samhällslifvets alla grenar. Visserligen står detta onda i ett ganska direkt förhållande till mer eller mindre ogynnsamma år, och kan man sålunda med fog påstå, att de sista årens för vårt land — så väl som för många andra — ogynnsamma förhållanden i hög grad inverkat på det ondas tilltagande; men äfven lagstiftningen kan, enligt min åsigt, utöfva ett ej obetydligt inflytande på denna samhällsangelägenhet. Är detta samnt, måste man ock söka att erhålla de lagar, som förnuft och erfarenhet visa bäst leda till det åsyftade målet. Den erfarenhet jag under tillämpningen af nu gällande fattigvårdsstadga — N:o 39 af den 13 Juli 1853 — vunnit, föranleder mig att i densamma föreslå följande ändringar:

1:o) Då de uppförfingar, fattigvården för närvarande kräver, skulle i betydlig mån lättas samt onekligen lända den fattige till större välsignelse, om det yttre förhållande, som nu eger rum mellan gifvaren och emottagaren af understöd, kunde göras till, hvad det ursprungligen varit och från kristlig synpunkt alltid måste vara, ett inre, personligt; då vidare erfarenheten ofta ådagalägger, att den fattige, som ej sällan genom slöseri eller lättja blifvit bringad till armod, äfven inom vida kortare tid än beräknadt är förlösar det understöd han erhållit samt under den återstacnde tiden uppehåller sig genom betlande; får jag härmed föreslå, att fattighjonen inom ett samhälle ställas under målsmanskap af samhällets öfrige medlemmar samt på dessa af fattigvårdsstyrelsen, i enlighet med rättvisa och billighet, efter gällande grund för-

delas. Skulle ej denna min önskan af Riksdagen vinna bifall, får jag dock föreslå, att åtminstone de i ofvannämnda fattigvårdsstadgas 2 §:s 1 moment, andra meningen, förekommande orden "samtliga medlemmar" ändras till likhet med det längre ned i samma mening befintliga uttrycket "de flesta rösterna", så att ifrågavarande mening skulle erhålla följande lydelse: *Vill ett samhälle, efter de flesta rösternas bestämmande af de vid sockenstämman i beslutet deltagande medlemmarne, fördela sig* — — — vare sådant ock tillåtet.

2:o) Uti § 4 af nämnda stadga utgår lagstiftaren från den skyldighet, hvilken så väl af naturen som af vår religion ålägges föräldrar och barn. Jag tror mig icke handla mot någon af dessa grunder utan tvärtom i full enlighet med dem, om jag anser och härmed föreslår att denna underhållsskyldighet utsträcker äfven till *syskon*, hvilka ju härigenom skulle få en sporre till att, genom sitt hufvudsakligen moraliska inflytande, söka förekomma sina anhörigas nedsjunkande i fattigdom. Skulle detta mitt förslag vinna bifall, erhöle denna paragrafs sednare hälft följande lydelse: "Den skall dervid afse — — — den ansvarighet för behovets afhjelpande, hvartill föräldrar, barn eller *syskon* — — — förbindas".

3:o) Uti 9 § af ofvannämnda stadga föreskrifvas de vilkor, på hvilka fattigvårdsstyrelsen kan erhålla ersättning för meddelad fattigvård. Häruti skulle jag önska den förändring, att för understödstagaren den i sig sjelf naturliga skyldigheten alltid kvarstode, att ersätta styrelsen de omkostnader, som på honom blifvit gjorda, när han på ett eller annat sätt komme i tillfälle dertill. Jag skulle på grund häraf vilja i denne paragrafs sednare mening föreslå följande förändring: "Om någon egendom sedermera tillfaller fattighjonet, *vare det pligtigt ersätta fattigvårdsstyrelsen alla på det samma gjorda omkostnader, så vitt styrelsen sådant äskar*".

4:o) Då erfarenheten ofta ådagalägger, huru en enskild person, endast med afseende på sina enskilda fördelar, inkallar eller på sin egendom intager folk, som inom kort faller hans samhälles fattigvård till last; anser jag att, för stäffande af ett egoistiskt och kanske ej sällan lättsinnigt förfarande i detta fall, hvaraf andra få bära tungan, samt med tillbörligt afseende fästadt på penningevärdets undergångna förändring — den i 10 § 2 moment bestämda årliga afgift af 5 Riksdaler 16 skillingar Banko böra höjas till R:dr R:mt 15.

5:o) På grund af de många missbruk och olägenheter, hvilka öfver allt förspörjas öfver det stadgande i 1:sta momentet 14 § af bemälda fattigvårdsförordning att en person skall anses tillhöra ett samhälle, i hvilket han, utan att af detsamma erhålla understöd, varit mantalsskrifven sex månader; får jag härmed föreslå denna tids utsträckning till *ett år*.

Slutligen får jag, i sammanhang med dessa af mig nu framställda förslag till förändringar i nu gällande lagstiftning angående fattigvården i riket, fästa uppmärksamheten vid en börda, som visserligen trycker ojemnt, men derföre icke kännes mindre betungande och olidlig — ersättningen till brödrariket Norge för af det sednare lem-

nadt understöd åt Svenska arbetare. Då denna ersättning ej sällan uppgår till flera hundra riksdaler; då understödstagaren kanske ofta erhåller hjälp på ett för understödsgifvaren mera bekvämt än för den betalningsskyldige kommunen billigt sätt; då slutligen kommunen hvarken kunnat förekomma det onda, eller genom sitt åtgörande lindra detsamma, så kännes denna ersättningsskyldighet mer tryckande än någon annan börda, ej endast genom det stora belopp, hvartill hon ofta uppgår, utan ock genom svårigheten för den betalande att inse fulla rättvisan af den i detta afseende gällande lagstiftning. Rättvisast och billigast synes det derföre mig, att Staten åtog sig — hvad jag ock härmed får föreslå — nämnda ersättningsskyldighet.

Stockholm den 28 Januari 1869.

A. v. Proschwitz.

N:o 264.

Af Herr vice Talmannen C. A. Mannerskantz: Derom att, i sammanhang med ny organisation af Sveriges landtförsvar, ett nöjaktigt stärkt ortförsvar inom Blekinge, södra och norra Møre härader samt på Öland måtte beredas.

Hvar och en, som kommit till klar insigt derom, huru angeläget det är, att vårt fäderneslands sjelfständighet genom ett kraftigare försvar säkrare blir tryggad, än det för närvarande är, måste känna sig djupt tacksam för det omfattande förslag till en starkare armé-organisation, som Riksdagen nyss ifrån Konungen har fått emottaga, samt högt uppskatta förtjensten af det ärliga, grundliga, nitiska och omsorgsfulla arbete, som på detsammans utarbetande har blifvit nedlagdt.

Huruvida detta förslag i sina viktigare delar eger det innehåll, att det af representationen kan blifva i hufvudsakligen oförändradt skick godkänt och antaget, derom är ännu för tidigt att kunna fatta något omdöme. Att så skall kunna ske är dock mera att hoppas än att förmoda; ty för lösningen af en sådan fråga, som denna, derom stora meningsskiljaktigheter råda, och af hvilken många viktiga både allmänna och